

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Олексій ЗОРЯ
«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Економічна теорія

освітньо-професійна програма Менеджмент підприємства
спеціальність 073 Менеджмент
галузь знань 07 Управління та адміністрування
освітній ступінь бакалавр
Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2024 – 2025 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Економічна теорія для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Менеджмент підприємств спеціальності 073 Менеджмент.

Мова викладання державна

Розробник:

Чіп Людмила, доцент кафедри обліку і оподаткування, к. е. н., доцент

«02» вересня 2024 року

Людмила ЧІП

Схвалено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
протокол від «02» вересня 2024 року № 1

Погоджено гарантом освітньої програми
Менеджмент підприємства

03 вересня 2024 р.

Тетяна САЗОНОВА

Схвалено головою ради з якості вищої освіти
спеціальності «Менеджмент»
протокол від 03 вересня 2024 року №1

Тетяна САЗОНОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів	6,0	
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Рік навчання (шифр курсу)	1 МЕН_бд_2024	1 МЕН_бз_2024
Семестр	1	
Лекції (годин)	32	4
Практичні (годин)	28	4
Самостійна робота (годин)	120	172
в. т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота) (годин)	-	80
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: дисципліни гуманітарного та фундаментально-прикладного блоку.

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: набути майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, сформувати у них логіку економічного мислення і економічної культури, навчити їх базовим методам пізнання економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

4. Компетентності

загальні (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 9. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

5. Програмні результати навчання

РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації	вивчити загальні засади економічного життя суспільства та функціонування суб'єктів господарювання; вміти оцінювати економічні наслідки функціонування організацій; усвідомити закономірності розвитку економічних систем; визначати принципові риси основних соціально-економічних систем та напрямів їхньої еволюції
РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	вміти проводити самостійне дослідження за обраною тематикою та презентувати його результати; демонструвати розуміння ролі економічної теорії в розробленні шляхів трансформації економіки, на основі здобутих знань та їх критичного осмислення

6. Методи навчання і викладання

Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення);

Наочні методи (демонстрування);

Практичні методи (робота з навчально-методичною літературою: конспектування, підготовка реферату);

Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: методи формування пізнавальних інтересів (метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти); методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни; заохочення і покарання; оперативний контроль; вказування на недоліки, зауваження);

Комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи усного контролю (опитування); методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота); методи самоконтролю (самооцінювання).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії.

Суспільство та його економічне життя. Предмет економічної теорії, її функції та місце в системі економічних наук. Економічні категорії. Економічні закони та їх об'єктивний характер. Економічні суперечності. Методологія економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічна теорія та економічна політика. Економічна поведінка. Економічне мислення. Філософія економічної теорії.

Зародження та розвиток економічних знань. Етапи історичного розвитку економічної теорії та основні економічні школи. Внесок українських вчених-

економістів у розвиток світової економічної науки.

Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси.

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Економічний інтерес, його сутність і функції. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів. Економічні інтереси – рушійна сила соціально-економічного розвитку.

Зміст та види суспільного виробництва. Фактори виробництва. Розподіл праці. Спеціалізація праці. Кооперація праці. Поєднання факторів виробництва. Виробнича функція та її складові.

Виробництво та його результати. Продукт виробництва. Виробнича функція. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб. Крива виробничих можливостей. Ефективність використання виробничих ресурсів.

Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці.

Економічна система: її сутність та структурні елементи. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Економічні відносини та їх суб'єкти. Структура економічних відносин. Соціально-економічні відносини. Організаційно-економічні і техніко-економічні відносини.

Принципи класифікації економічних систем. Адміністративно-командна економіка як система, механізм її функціонування, переваги та недоліки. Адміністративно-командний стиль економічного мислення. Ринкова економіка як система. Основні риси ринкової економіки, її переваги та недоліки. Моделі ринкової економіки. Змішана економіка, її основні ознаки. Моделі змішаної економіки. Особливість економічної системи України на сучасному етапі.

Власність, її сутність, форми і місце в економічній системі. Роздержавлення та приватизація. Новітні тенденції у розвитку відносин власності.

Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші.

Натуральне господарство та його характеристика. Умови виникнення товарного господарства та його загальна характеристика. Види товарного виробництва. Проста і розвинена форми товарного виробництва.

Товар та його властивості. Закон вартості та його роль у розвитку товарного виробництва. Альтернативні теорії вартості. Ціна її сутність. Функції цін. Види цін. Теорії ціни. Основні фактори, що обумовлюють ціни на продукцію фірми.

Еволюція форм вартості та сутність грошей. Функції грошей. Альтернативні теорії грошей. Товарно-грошовий обіг: основні терміни та закони. Теорія грошей та грошового обігу. Еволюція грошей. Сучасна грошова система. Закони обігу грошей.

Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку.

Ринок, умови його виникнення та історичні етапи розвитку. Функції ринку. Види ринків та їх взаємозв'язок. Суб'єкти ринкової економіки. Ринкова інфраструктура, її елементи та роль у розвитку економіки. Ринкова інфраструктура та фінансові посередники. Основні напрямки становлення ринкової інфраструктури в Україні.

Сутність попиту. Закон попиту. Крива попиту. Цінові та нецінові детермінанти попиту. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. Ціна рівноваги. Еластичність попиту та пропозиції.

Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі.

Конкуренція – основа ринкового механізму господарювання. Види конкуренції. Форми та методи конкуренції.

Причини виникнення та сутність монополій. Основні форми монополій. Монополістична конкуренція. Олігополія: характерні риси, види. Конкуренція в умовах регульованого ринкового господарства.

Антимонопольне законодавство. Особливості антимонопольної політики в Україні.

Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки .

Секторна модель кругопотоку. Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин. Двоїста роль домогосподарств в економіці. Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Інвестиційна поведінка домогосподарств.

Поняття підприємства (фірми, корпорації). Форми і види підприємств. Організаційно-правові форми підприємств в ринковій економіці. Види акціонерних товариств та особливості управління. Акціонерна власність в економічній системі. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Проблеми розвитку підприємств в Україні.

Сутність та функції підприємництва. Підприємець – основна фігура економічного прогресу. Роль підприємництва в ринковій економіці. Основи маркетингу та менеджменту.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

Сутність та економічне значення витрат виробництва. Теорії витрат виробництва. Суспільні витрати виробництва. Економічні і бухгалтерські витрати та їх структура. Валові, середні та граничні витрати. Витрати виробництва, вартість товару і його ціна. Альтернативні підходи.

Доход фірми. Валовий дохід, його сутність та структура. Прибуток фірми, його види. Концепції прибутку та їх витoki. Норма прибутку. Міжгалузєва конкуренція та формування середньої норми прибутку.

Тема 9. Капітал. Галузєві особливості функціонування капіталу.

Капітал та його сутність. Види капіталу. Постійний та змінний капітал. Структура виробничого капіталу. Основний та оборотний капітал. Фізичне та моральне зношування капіталу. Амортизація.

Кругообіг капіталу. Оборот капіталу. Показники ефективного використання основного та оборотного капіталу. Нагромадження капіталу. Інвестування. Особливості нагромадження капіталу в світі та в Україні.

Капітал у сфері торгівлі. Товарні біржі. Торговельний прибуток. Фондова біржа.

Рентні відносини та форми земельної ренти. Земельна рента та орендна плата. Ціна землі. Ринок земельних ресурсів в Україні.

Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки.

Основні поняття макроекономіки та їх взаємозв'язок. Сутність і види економічного відтворення. Просте та розширене відтворення. Сукупний суспільний продукт. Валовий внутрішній продукт, його сутність і відтворювальна структура. Чистий внутрішній продукт і національний дохід. Національне багатство.

Розподільні відносини та їх місце у відтворювальному процесі. Сутність розподілу національного доходу. Об'єктивні основи формування доходів населення. Диференціація доходів населення. Крива Лоренца.

Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Масштаби і особливості тіньового сектора в Україні.

Тема 11. Економічний розвиток.

Відтворення та економічне зростання. Мета та фактори економічного зростання. Типи економічного зростання. Чинники економічного зростання.

Циклічні коливання економічного зростання. Теорії циклів: дискусійні проблеми. Середні та малі цикли. Довгі хвилі в економіці. Економічні кризи та їх причини. Особливості розвитку економіки в Україні.

Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція.

Зайнятість: сутність і форми. Теорії зайнятості. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Види і форми безробіття. Державне регулювання зайнятості та його методи. Проблеми зайнятості та відтворення робочої сили в Україні. Заробітна плата, її форми та функції. Теорії заробітної плати. Номінальна та реальна заробітна плата. Мінімальна заробітна плата та її критерії. Людській капітал.

Інфляція: сутність, причини, основні види. Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика. Інфляція і зайнятість населення.

Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки.

Необхідність державного регулювання: можливості та межі. Еволюція поглядів на економічну роль держави в ринковій економіці. Цілі та інструменти державного регулювання. Економічні функції уряду. Основні напрямки державного регулювання.

Соціальна політика держави. Проблеми багатих і бідних. Межа бідності: абсолютна і відносна. Проблеми бідних і багатих в Україні. Необхідність перерозподілу національного доходу і доходів населення. Система соціального захисту.

Інноваційна політика держави. Особливості сучасної економічної політики в Україні.

Тема 14. Фінансово-кредитна система.

Фінансова система. Сутність фінансів. Державні фінанси. Державний бюджет. Бюджетний дефіцит та способи його мінімізації. Проблеми збалансованої політики. Державний борг. Фіскальна політика. Податкова система України. Крива Лаффера. Фіскальні методи регулювання виробництва.

Позичковий капітал і відсоток. Сутність кредиту та його форми. Банки, їх роль та функції. Центральні і комерційні банки. Фінансово-кредитні організації. Механізм грошово-кредитного регулювання. Основні інструменти монетарної політики. Вплив грошово-кредитної політики на рівень суспільного виробництва.

Тема 15. Сутність і структура світового господарства.

Світове господарство: його сутність та структура. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Інтернаціоналізація господарських відносин і продуктивних сил. Транснаціональні корпорації та їх роль. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу. Європейське економічне співтовариство і його місце у світовій економіці. Інтеграція України у світову економіку.

Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародні товарні ринки. Протекціонізм і вільна торгівля. Сутність і форми міжнародного руху капіталів, його масштаби, динаміка та географія. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні кредити.

Міжнародні валютно-фінансові відносини. Міжнародна валютна система, валютні ринки і валютний курс. Конвертованість валюти. Платіжний баланс та його регулювання. Міжнародна міграція робочої сили. Інші форми міжнародних економічних відносин.

Державне регулювання міжнародних зв'язків.

Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем.

Причини виникнення та сутність глобальних проблем. Економічне зростання та глобальні проблеми. Основні глобальні проблеми сучасності. Класифікація глобальних проблем.

Роззброєння та його роль у вирішенні глобальних проблем. Екологічна криза та форми її прояву. Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Проблеми економічної відсталості окремих країн.

Міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	МЕН бд 2024				МЕН бз 2024			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
л		п	с. р.	л		п	с. р.	
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	10	2	2	6	10	-	-	8
Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси	10	2	2	6	10	2	-	10
Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші	12	2	2	8	12	-	2	12
Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	12	2	2	8	12	-	-	10
Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі	12	2	2	8	12	2	-	12
Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	12	2	2	8	12	-	-	10
Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу	12	2	2	8	12	-	2	12
Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 11. Економічний розвиток	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція	12	2	2	8	12	-	-	10
Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки.	10	2	2	6	10	-	-	12
Тема 14. Фінансово-кредитна система	12	2	2	8	12	-	-	10
Тема 15. Сутність і структура світового господарства	10	2	-	8	10	-	-	10
Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем	10	2	-	8	10	-	-	10
в. т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	-	-	-	80	-	-	80
Усього годин	180	32	28	120	180	4	4	172

8. Теми семінарських занять

Назва тем	Кількість годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
	МЕН_б.д._2024	МЕН_бз_2024
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	2	-
Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси	2	-
Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці	2	-
Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші	2	2
Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	2	-
Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі	2	-
Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки	2	-
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	2	-
Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу	2	2
Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки	2	-
Тема 11. Економічний розвиток	2	-
Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція	2	-
Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки.	2	-
Тема 14. Фінансово-кредитна система	2	-
Тема 15. Сутність і структура світового господарства	-	-
Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем	-	-
Разом	28	4

9. Теми самостійної роботи

Назва тем	Кількість годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
	МЕН_бд_2024	МЕН_бз_2024
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	6	8
Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси	6	10
Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці	6	10
Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші	8	12
Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	8	10
Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі	8	12
Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки	8	12
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	8	10
Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу	8	12
Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки	8	12
Тема 11. Економічний розвиток	8	12
Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція	8	10
Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки.	6	12
Тема 14. Фінансово-кредитна система	8	10
Тема 15. Сутність і структура світового господарства	8	10
Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем	8	10
в. т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)		80
Разом	120	172

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Цей вид роботи реалізується шляхом самостійного виконання здобувачем вищої освіти індивідуального завдання в аудиторний час: контрольної роботи та в позааудиторний час: контрольної роботи для здобувачів заочної форми навчання.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.	1) опитування; 2) виконання завдань самостійної роботи: (підготовка реферату); 3) виконання завдань самостійної роботи: (підготовка глосарію – для денної форми навчання); 4) контрольна робота (для денної форми навчання); 5) виконання індивідуального завдання (контрольна робота) – для заочної форми навчання; 6) екзамен
РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	1) опитування; 2) виконання завдань самостійної роботи: (підготовка реферату); 3) виконання завдань самостійної роботи: (підготовка глосарію – для денної форми навчання); 4) контрольна робота (для денної форми навчання); 5) виконання індивідуального завдання (контрольна робота) – для заочної форми навчання; 6) екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Денна форма здобуття освіти**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	опитування	виконання завдань самостійної роботи		контрольн а робота ³	екзамен	
		підготовка реферату ¹	підготовка глосарію ²			
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	1		1			2
Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси	1		1			2
Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці	1		1			2
Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші	1	5	1	12		2
Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	1		1			2
Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі	1		1			2
Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки	1		1			2
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	1		1			2
Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу	1	5	1	12		2
Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки	1		1			2
Тема 11. Економічний розвиток	1		1			2
Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція	1		1			2
Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки	1		1			2
Тема 14. Фінансово-кредитна система	1		1			2
Тема 15. Сутність і структура світового господарства	-		-			-
Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем	-	5	-	13		-
Всього	14	15	14	37	20	80
Разом					100	

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання самостійної роботи (підготовка реферату – в кількості 3 од.) по темах 1-4; 5-9; 10-16 навчальної дисципліни (за кожен реферат отримуючи максимум 5 балів), при цьому бали виставляються окремими позиціями наприкінці семестру;

² протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання самостійної роботи (підготовка глосарію по темах 1-14 навчальної дисципліни (за кожен тему отримуючи максимум 1 бал);

³ протягом семестру передбачено написання трьох контрольних робіт по темах 1-4 (максимум 12 балів); по темах 5-9 (максимум 12 балів); по темах 10-16 (максимум 13 балів) навчальної дисципліни, при цьому бали виставляються окремими позиціями наприкінці семестру.

Заочна форма здобуття освіти

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	виконання завдань самостійної роботи	контрольна робота ³	екзамен	
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	-	1			1
Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси	-	1			1
Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці	-	1			1
Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші	7	1			8
Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	-	1			1
Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі	-	1			1
Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки	-	1			1
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	-	1			1
Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу	7	1			8
Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки	-	1			1
Тема 11. Економічний розвиток	-	1			1
Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція	-	1			1
Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки	-	1			1
Тема 14. Фінансово-кредитна система	-	1			1
Тема 15. Сутність і структура світового господарства	-	1			1
Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем	-	1			1
Контрольна робота	-	-	50		50
Екзамен				20	20
Разом	14	16	50	20	100

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання самостійної роботи по темах 1-8; 9-16 навчальної дисципліни

² протягом семестру передбачено виконання контрольної роботи (максимум 50 балів), при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти МЕН бд 2024

Вид завдання	Бали	Вимоги до знань та умінь
Опитування	0-1	<p>1 бали - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>0,5 балів - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання неповної відповіді, що свідчить про базові знання та вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації;</p> <p>0 балів - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу за темою.</p>
Виконання завдань самостійної роботи (підготовка глосарію)	0-1	<p>1 бал - здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи (підготовка глосарію) за кожен пункт (з 1 по 14) у випадку повного виконання завдання та належного його оформлення, що свідчить про вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>0,5 балів здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи (підготовка глосарію) за кожен пункт (з 1 по 14) у випадку неповного виконання завдання (дано пояснення не всім категоріям, пояснення носять розмитий характер), що свідчить про базові знання та вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації;</p> <p>0 балів - здобувач вищої освіти отримує відсутність підготовленого глосарію, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу за темою.</p>
Виконання завдань самостійної роботи (підготовка реферату) (3 од.)	0-5	<p>5 балів - здобувач вищої освіти отримує за підготовлений реферат та його захист у випадку повного висвітлення теми реферату, його захисту та відповіді на питання викладача, що свідчить про знання та вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>4 бали - здобувач вищої освіти отримує за підготовлений реферат та його захист у випадку повного висвітлення теми реферату, його захисту та нечіткі відповіді на питання викладача, що свідчить про знання та вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p>

		<p>3 бали - здобувач вищої освіти отримує за підготовлений реферат та його захист у випадку нечіткого висвітлення теми реферату, його захисту та неповні відповіді на питання викладача, що свідчить про знання та вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>2 бали - здобувач вищої освіти отримує за підготовлений реферат та його захист у випадку неповного висвітлення теми реферату, його захисту та фрагментарні відповіді на питання викладача, що свідчить про знання та вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>1 бал - здобувач вищої освіти отримує за підготовлений реферат у випадку фрагментарного висвітлення теми реферату, відсутність захисту, що свідчить про часткові знання та вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.</p>
<p>Контрольна робота (одну підсумкова контрольна робота, яка містить 3 теоретичні питання)</p>	<p>1 КР (0-12);</p> <p>2 КР (0-12);</p> <p>3 КР (0-13)*</p>	<p>Кожна контрольна робота містить 3 теоретичні питання. За відповідь на кожне питання здобувач вищої освіти має змогу отримати:</p> <p>4 бали - здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про знання та уміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>3 бали - здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання нечіткої відповіді, що свідчить про уміння використовувати базові знання та уміння щодо оцінки правових, соціальних та економічних наслідків функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>2 бали - здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання неповної відповіді, що свідчить про уміння використовувати базові знання щодо оцінки правових, соціальних та економічних наслідків функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>1 бал - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання неповної відповіді з помилками, що свідчить про фрагментарні знання щодо оцінки правових, соціальних та економічних наслідків функціонування організації, вміння</p>

		<p>демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>0 балів - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу за темою;</p> <p>*При написання третьої контрольної роботи відповідь на 3-тє теоретичне питання оцінюється максимально в 5 балів.</p>
--	--	---

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти МЕН_бз_2024

Вид завдання	Бали	Вимоги до знань та умінь
Опитування	0-7	7 балів - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про уміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;
		5-6 балів - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання нечіткої відповіді, що свідчить про знання та про уміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;
		4-5 бали - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання неповної відповіді, що свідчить про знання та уміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, розуміння економічних категорій, законів;
		1-3 бали - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання неповної відповіді з помилками, що свідчить про фрагментарні знання та уміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації ;
		0 балів - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу за темою.
Виконання завдань самостійної роботи (1 бал за тему)	0-1	1 балів - здобувач вищої освіти отримує за самостійну роботу, що свідчить про знання та уміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;
		0 балів - здобувач вищої освіти отримує за самостійну роботу та нечіткі відповіді на питання викладача, що свідчить про знання

		<p>та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональні зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів;</p>
<p>Виконання індивідуалізованого завдання (контрольна робота)</p>	<p>0-50</p>	<p>Кожен варіант контрольної роботи містить 5 теоретичних питань. За відповідь на кожне питання здобувач вищої освіти має змогу отримати:</p> <p>10 бали - здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про знання та розуміння місця і значення правових, соціальних та економічних наслідків функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>7-9 балів - здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання нечіткої відповіді, що свідчить про знання та розуміння економічних категорій, законів, місця і значення правових, соціальних та економічних наслідків функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>4-6 балів - здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання неповної відповіді, що свідчить про знання та розуміння економічних категорій, законів, місця і значення правових, соціальних та економічних наслідків функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;</p> <p>1-3 бали - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання неповної відповіді з помилками, що свідчить про фрагментарні знання правових, соціальних та економічних наслідків функціонування організації, економічних категорій та законів;</p> <p>0 балів - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу за темою.</p>

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
1-2 теоретичне питання	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувачів вищої освіти.
	1	Надано часткову відповідь на теоретичне питання, що містить помилки, що свідчить про фрагментарні знання щодо навичок оцінки правових, соціальних та економічних наслідків функціонування організації, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;
	3	Надано часткову відповідь на теоретичне питання, що містить помилки, що свідчить про фрагментарні знання щодо навичок оцінки правових, соціальних та економічних наслідків функціонування організації, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;
	5	Теоретичне питання містить незначні зауваження, що свідчить про вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним
	7	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним .
3 теоретичне питання	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувачів вищої освіти.
	1	Надано часткову відповідь на теоретичне питання, що містить помилки, що свідчить про фрагментарні знання щодо вміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
	3	Надано часткову відповідь на теоретичне питання, що містить помилки, що свідчить про фрагментарні знання щодо навичок оцінки правових, соціальних та економічних наслідків функціонування організації, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним ;
	5	Теоретичне питання містить незначні зауваження, що свідчить про уміння оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним .
	6	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про уміння належно оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації, вміння демонструвати навички самостійної роботи, здатності гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним .

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни

Ноутбук, під'єднаний до мережі Internet, хмарні додатки Google, веб-браузери, мережа Wi-Fi, мультимедійне обладнання (проектор, екран). Електронний репозитарій ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua>), АСУ ПДАУ (<https://asu.pdau.edu.ua>), електронний ресурс на платформі LMS Moodle (<https://moodle.pdau.edu.ua>).

13. Політика навчальної дисципліни

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної та наукової, діяльності.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти не отримує бали за завдання і повинен повторно виконати його. Списування під час тестування заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн занять. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Відвідування занять є обов'язковим, окрім здобувачів вищої освіти, які навчаються за індивідуальним графіком. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують усі передбачені робочою програмою види робіт (виконання практичних вправ, глосарій) згідно узгодженого графіку.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 %).

Не дозволено запізнення на заняття, окрім випадків, пов'язаних з особливими умовами проведення занять у час воєнного стану (повітряні тривоги тощо) або іншими надзвичайними умовами.

Академічна доброчесність

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового

контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ:

<https://www.pdau.edu.ua/content/akademichnadobrochesnist>

Академічна мобільність

Для здобувачів вищої освіти є можливість опанування даної навчальної дисципліни, або іншої навчальної дисципліни в рахунок даної, за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно академічної мобільності наведені на сторінці

АКАДЕМІЧНА

МОБІЛЬНІСТЬ

ПДАУ:

<https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-mobilnist4>

Неформальна освіта

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо. Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компоненту або частини освітнього компоненту регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно неформальної / інформальної освіти наведені на сторінці **НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПДАУ:** [https:// www.pdau.edu.ua/content/neformalna-informalna-osvita](https://www.pdau.edu.ua/content/neformalna-informalna-osvita)

Участь в анкетуванні

Наприкінці семестру здобувач вищої освіти має можливість в АСУ пройти опитування і висловити свою думку щодо вражень від вивчення дисципліни «Економічна теорія»

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). Київ: Центр учбової літератури, 2020. 664 с.

2. Економічна теорія : навчальний посібник для самостійної роботи студентів / М. А. Мащенко, М. С. Бріль, О. М. Кліменко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доц. М. А. Мащенко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 266 с. URL: <http://surl.li/cgcsxsx>

3. Яворська Ж. Б. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни «Основи економічної теорії». Львів. 2023. 119 с. URL: <http://surl.li/orkdoz>

4. Економікс. Частина 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка: Навчальний посібник / Баула О.В., Вісіна Т.М., Лютак О.М., Савош Л.В., Кравчук О.Я., Зелінська О.М., Полянська Т.О. Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 320 с. URL: <http://surl.li/ruonft>

5. Чіп Л.О. Макроекономічна кон'юнктура аграрного ринку в умовах економічної нестабільності. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Том 31 (70). № 4, частина 1. Київ, 2020. С. 74–78. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9892>

Допоміжні:

1. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівец. нац. унів-т., 2021. 200 с. URL: <http://surl.li/cbbame>

2. Мацелюх Н. П., Максименко І. А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 382 с.

3. Обіход Т. В. Економічна теорія. *Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут"* 2021. № 20. С. 7–14. URL: <https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/Osnovy-ekonomichnoi-teorii.pdf>

4. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність : підручник / Е. М. Забарна, О. М. Козакова, Н. О. Задорожнюк та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 412 с. URL: <http://surl.li/omdcca>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу <http://rada.gov.ua>.

2. Сайт Державної податкової служби України. Режим доступу <https://tax.gov.ua/>.

3. Офіційний сайт Держкомстату України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу <http://www.kmu.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. Режим доступу <http://www.minfin.gov.ua>.